

OHJE TUTKIJOILLE VUODEN 2025 VALTION TUTKIMUSRAHOITUKSEN HANKE-EHDOTUKSEN TEKEMISEKSI

Tämä ohje on tehty kaikille Etelä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) tutkijoille, jotka haluavat hakea valtion yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitusta (VTR) vuoden 2025 valtion budjetista. Hakukelpoiset organisaatiot (kts alla) jakavat tämän ohjeen tutkijoilleen.

1. Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitusjärjestelmä

Valtion talousarviossa on määräraha VTR:ään sekä sosiaalityön tutkimuksen rahoitukseen, joista jälkimmäisen rahoituksen myöntämiseksi sosiaali- ja terveysministeriö (STM) järjestää hankehaun ja päättää rahoituksen myöntämisestä.

Yliopistotasaiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta yhteistyöalueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan yhteistyöalueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 61-63§). HUS-yhtymän yhtymähallitus nimittää Etelä-Suomen YTA:n monitieteisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan.

Vuoden 2025 VTR:n hakua varten Etelä-Suomen yhteistyöalueen hakukelpoisten organisaatioiden (Etelä-Karjalan, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Kymenlaakson, Länsi-Uudenmaan, Päijät-Hämeen, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueet ja Helsinki sekä Etelä-Suomen YTA:n yliopistollinen sairaala HUS sekä asetuksella säädetyt palveluntuottajat Invalidiliitto-konserniin kuuluva Validia Oy, Orton Oy, Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä SPR Veripalvelu ja Helsingin urheilulääkäriasema) palveluksessa oleva tutkija voi tutkimusryhmineen tehdä hanke-ehdotuksen organisaatiolleen. Organisaatiot toimittavat saamistaan hankehakemuksista koostamansa hakemuksen Etelä-Suomen YTA:n tutkimustoimikunnalle. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. VTR osoitetaan tutkimushankkeille eikä sillä voida rahoittaa tutkimusympäristön kuluja. Sosiaali- ja terveysministeriö säätää asetuksella VTR:lla rahoitettavan tutkimustoiminnan tavoitteet ja painoalueet. Terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan tulee ohjata painoalueille (kts alla) vähintään 50 prosenttia kunakin vuonna sen käytettävissä olevasta yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta.

YTA:n tutkimustoimikunnan organisaatiolle myöntämä valtion tutkimusrahoitus on organisaation budjettia täydentävää valtionavustusta, johon organisaation palveluksessa oleva tutkija (so. hankejohtaja) saa organisaation päätöksellä käyttöoikeuden hankekauden ajaksi käyttösuunnitelman ja tutkimusluvan perusteella. Toisin sanoen tutkija (tai tutkimusryhmä) ei voi suoraan hakea tai saada VTR:ää käyttöönsä. Organisaatio voi käyttää hanke-rahastusta monivuotisesti, mikäli se on mahdollista organisaation tilinpidon kannalta (vrt tilintarkastusmenettelyt). Tili-, kirjanpito- ja seurantajärjestelmien tulee olla määrärahaa saavissa yksiköissä sellaiset, että VTR:n kohdentamista ja käyttöä voidaan seurata ja raportoida.

Jos organisaatiossa VTR uhkaa jäädä käyttämättä, organisaation tulee niin nopeasti kuin mahdollista antaa YTA:n tutkimustoimikunnalle raportti siitä, miten rahoitus aiotaan käyttää. Käyttämättä jäänyt rahoitus palautetaan YTA:n tutkimustoimikunnalle uudelleen myönnettäväksi.

2. Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tavoitteet ja painoalueet

STM:n ohjaa asetuksella 66/2024 yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tavoitteita ja painoalueita nelivuotiskaudella 2024-2027.

Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tavoitteena on:

1. edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia sosiaali- ja terveydenhuollon
2. palvelujärjestelmässä tehtävän korkeatasoisen ja vaikuttavan terveyden tutkimuksen kautta;
3. edistää terveydenhuollon vaikuttavuutta ja laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta sen osana;
4. tuottaa uutta tietoa terveydestä, terveydenhuollosta ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä sekä huolehtia sen levittämisestä ja hyödyntämisestä terveydenhuollossa ja muualla yhteiskunnassa;
5. tukea kliinistä tutkimusta tekevän tutkijan urapolkua.

Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueet ovat:

1. kliininen ja translationaalinen tutkimus;
2. suuria tietoaaineistoja hyödyntävien tutkimusmenetelmien saaminen terveydenhuollon käyttöön;
3. terveydenhuollon ja palvelujärjestelmän vaikuttavuuden ja sen osana laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden tutkimus;
4. terveys- ja hyvinvointieroja kaventava palvelujärjestelmän kehittämistä tukeva tutkimus.

3. Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen hanke-ehdotuksen tekeminen organisaation VTR-hakemusta varten

Tutkijat tekevät hanke-ehdotuksensa siihen hakukelpoiseen organisaatioon, jonka palveluksessa he ovat ja jossa heidän on tarkoitus tutkimus toteuttaa. Hanke-ehdotukset tehdään sähköisesti HUSin ylläpitämälle digialustalle (kts E-lomake, kappale 4).

3.1 Uudet asiat vuoden 2025 haussa

- YTAn hakukelpoisten organisaatioiden yliopistotasoisista terveyden tutkimuksen rahoitusta hakevat tutkijat tekevät hanke-ehdotuksena tämän Etelä-Suomen YTAn terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan ohjeen mukaisesti. HUSin tutkijoitten tekemien hanke-ehdotusten on lisäksi noudatettava HUSin tutkimusjohtajan ohjetta VTR:n käytöstä (ohje 01/2021 päivittymässä).
- VTR:ää ei voi enää hakea tutkimustoiminnan avauksiin.
- VTR:ää voi hakea Etelä-Suomen YTAn kahdessa tai useammassa hakukelpoisessa organisaatiossa toteutettavaan ”monikeskustutkimukseen” ns. hyvinvointialueyhteistyönä. Tällainen tutkimus toteutetaan seuraavin periaattein:
 - o Jokaisessa tutkimuspaikassa (so. hakukelpoisessa organisaatiossa), jossa tutkimusta suoritetaan, on hankejohtaja (principal investigator), jolla on palvelusuhde tutkimuksen aikana kyseistä tutkimuspaikkaa pitävään organisaatioon. Hanke-ehdotuksen nimeen liitetään määrite ”**monikeskustutkimus YTAassa**”.

- Jokaisessa tutkimuspaikassa on oma kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma, jonka mukaisesti VTR:ää haetaan.
- tutkimuksen eri tutkimuspaikoissa tapahtuvaa tutkimusta koordinoi yksi tutkija, joka johtaa toiminnallisesti koko monikeskustutkimuksen suorittamista (monikeskustutkimuksen päätutkija) ja joka on samalla hankejohtaja (principal investigator) yhden hakukelpoisen organisaation tutkimuspaikassa, jonka palveluksessa hän toimii tutkimuksen aikana. Monikeskustutkimuksen päätutkijan tulee laatia koko **monikeskushanketta kuvaava selostus**, joka liitetään jokaisen tutkimuspaikan hankejohtajan hanke-ehdotukseen hänen omassa organisaatiossaan.
- Kaikkien tutkimuspaikkojen (hakukelpoisten organisaatioiden) välille tehdään yhteistyösopimus, jossa sovitaan mm tutkimuksen rekisterinpidosta, rahoituksesta, julkaisutoiminnasta ja immateriaalisista oikeuksista. Yhteistyösopimuksessa otetaan huomioon myös VTR:ää täydentävä rahoitus, joka määritellään tutkimuspaikkakohtaisesti.

3.2 Tutkimussuunnitelma

- Hanke-ehdotus esitellään korkeintaan 5-sivuisena suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä **tutkimussuunnitelmana**. Hankkeen kesto voi olla 1-4 vuotta. Tutkimussuunnitelmassa tulee esitellä hakijaorganisaatiossa toimiva tutkimusryhmä ja mahdolliset hakijaorganisaation ulkopuoliset yhteistyökumppanit.
- Hanke-ehdotukselle on määriteltävä selkeästi yksi hakijaorganisaation nimi suorituspaikkana (HUSissa lisäksi tulosityksikkö; monikeskustutkimusten osalta kts kappale 3.1).
- Tutkimussuunnitelman arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin asioihin:
 - tutkimuksen yliopistotasoinen tieteellinen laatu;
 - tutkimuksen tavoite ja kysymyksenasettelu;
 - tutkimuksen merkitys hakijaorganisaation ja terveyden- tai sairaanhoidon valtakunnallisen kehittämisen kannalta;
 - miten tutkimus toteuttaa terveyden tutkimuksen tavoitteita;
 - mihin painoalueeseen tutkimus kuuluu;
 - toteuttamiskelpoisuus;
 - tutkijakoulutus;
 - tutkimusta tukeva kansainvälinen yhteistyö;
 - tutkimukseen liittyvä julkaisutoiminta;
 - tutkimuksen potentiaalisesti tuottamat innovaatiot.
- E-lomakkeella tutkimussuunnitelman tiivistelmäksi kirjataan
 - lyhyt yhteenveto tutkimussuunnitelmasta;
 - selostus tutkimuksen tavoitteesta sekä kysymyksenasettelusta niin, että se kertoo, miten tutkimus toteuttaa terveyden tutkimuksen tavoitteita (kts kappale 2);
 - lyhyt yhteenveto hanke-ehdotuksen tekijän kahden viimeisen vuoden tutkimustuloksista.

- Lisäksi E-lomakkeelle kirjataan tutkimuksen kohdentuminen painoalueille (kts kappale 2).
- Hanke-ehdotusten toivotaan sisältävän tutkimusryhmien välistä, monitieteistä, organisaatioiden välistä ja nimenomaan hyvinvointialueiden yhteistyötä.

3.3 Hankejohtaja, varajohtaja, tutkimusryhmä ja VTR:n käyttöohjeita

- Hankejohtajaksi kutsutaan tutkijaa, jolla on hankkeen toteutuksen (hankekauden) aikana virka tai muu palvelussuhde ja tutkimuslupa hakijaorganisaatiossa, jossa VTR:ää saanut tutkimus suoritetaan. Hankejohtaja vastaa toiminnallisesti tutkimuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä hankerahojen käytöstä. Hänellä on velvollisuus ilmoittaa tutkimusluvan myöntäjälle palvelussuhteessaan tapahtuvista keskeytyksistä hankekauden aikana. On suositeltavaa, että hanke-ehdotukselle on nimetty hankejohtajan lisäksi varajohtaja (pakollinen vaatimus HUS-yhtymän hanke-ehdotuksissa). Varajohtajan tulee täyttää samat kelpoisuusehdot kuin varsinaisen hankejohtajan.
- Terveyden tutkimuksen yliopistotasoisuuden vuoksi hankejohtajalla tulisi olla tieteellinen jatkokoulutus (so vähintään tohtorin tutkinto; pakollinen vaatimus HUS-yhtymän hanke-ehdotuksissa).
- Tutkija voi tehdä hakukierroksella vain yhden hanke-ehdotuksen. Tutkija voi saada käyttöönsä VTR-hankkeen, vaikka hän on samanaikaisesti hankejohtajana yhdessä aikaisemmassa käynnissä olevassa VTR-hankeessa, jonka hän on aikaisemmalla hanke-ehdotuksellaan saanut. Perustellusta syystä VTR:ää saanut organisaatio voi määrätä hankejohtajan vastuulle edellä mainitun lisäksi muun VTR-hankkeen, jonka hankejohtaja on estynyt eikä kelpoisuusehtoja täyttävää varajohtajaa pystytä nimeämään.
- Tutkijan tulee esitellä hakijaorganisaatiossa toimiva tutkimusryhmä ja mahdolliset hakijaorganisaation ulkopuoliset yhteistyökumppanit tutkimussuunnitelmassaan. Lisäksi E-lomakkeella kysytään hankkeen tietoina mm tutkimusryhmän jäsenten lukumäärää, ohjattavien väitöskirjojen määrää ja kansainvälisiä yhteistyötahoja.
- E-lomakkeella ilmoitetaan hankejohtajan kolmen viimeisen vuoden aikana saama tutkimusrahoitus.
- VTR:stä ei voida maksaa apurahoja. Hankerahalla palkattavat otetaan hakijaorganisaation palvelussuhteeseen. Hankejohtaja sitoutuu ottamaan tutkimukseen osallistuvilta hakijaorganisaation ulkopuoliselta tutkimushenkilökunnalta salassapito- ja tietoturvasitoumukset.
- Tutkija antaa sitoumuksensa organisaatiolleen jo hanke-ehdotuksessa sähköisellä lomakkeella. Hankejohtajana hän sitoutuu raportoimaan määrärahan käytöstä ja saavutetuista tutkimustuloksista hakijaorganisaation ohjeiden mukaisesti. Hankejohtaja sitoutuu ilmoittamaan hakijaorganisaation nimen kaikissa ao organisaation VTR:llä syntyneissä julkaisuissa. Koska VTR:ää käytetään hakijaorganisaation työsuhhteessa, hankejohtajat sitoutuvat tekemään viipymättä työsuhdekeksintöilmoituksen keksinnöstään ja sitoutuvat valvomaan, että tutkimusryhmässäkin hakijaorganisaation palveluksessa olevat henkilöt jättävät viipymättä keksinnöstä ilmoituksen voimassa

olevan työsuhdekeksintölain ja -asetuksen mukaisesti (HUSin tutkijoiden tulee ottaa huomioon HUS-yhtymän keksintöohje).

3.4 Kustannusarvio

- Kustannusarvio laaditaan VTR:n osalta. Kustannusarviossa on tarkoitus selkeästi eritellä kulut, jotka syntyvät hanke-ehdotuksessa hakijaorganisaation toimintana tai vastuulla tapahtuvista asioista.
- Yksittäiselle hankkeelle ehdotettava VTR voi YTA:ssa vaihdella 10 000 - 400 000 euron välillä riippuen mm hankkeen kestosta. Yleisohjeena on, että yliopistotasaisen terveyden tutkimushankkeen määrärahaa tulee käyttää hakijaorganisaation toimintana sen omistamissa tai hallinnassa olevissa tiloissa tapahtuvaan yliopistotasoiseen lääketieteelliseen, hammaslääketieteelliseen, hoitotieteelliseen tai muuhun yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen. Rahoitus ei ole tarkoitettu ulkomailla tehtävää tutkimusta varten.
- Rahoitustarpeen arvioimiseksi tutkijaa pyydetään ilmoittamaan tutkimussuunnitelmassa, onko tutkimus saanut tai hakemassa muutakin kuin valtion tutkimusrahoitusta. Jos terveyden tutkimuksesta saatava rahoitus on vain osa hankkeen kokonaisrahoitusta, tutkimussuunnitelmassa on selkeästi selvitettävä ja perusteltava hakijaorganisaation VTR:llä rahoitettavaksi suunniteltu toiminta, josta laaditaan kustannusarvio.
- HUSin tutkijoiden hanke-ehdotuksille tehdyn kustannusarvion tulee kattaa hakijaorganisaatiolle aiheutuvat tutkimustoiminnan suorat kustannukset lukuun ottamatta tutkimustoiminnan yleiskustannusosuutta tai tilakuluja HUSin omistamissa tai hallinnoimissa tai vuokraamissa tiloissa. HUSissa tutkijan palkkana maksetaan toimitusjohtajan voimassa olevan päätöksen mukaista palkkaa. HUSilla on erillinen ohje tutkimuslaitte- ja tutkimuspalveluhankinnasta (kts HUSin tutkimusjohtajan VTR-käyttöohje 01/2021).

3.5 Tutkimussuunnitelman muut liitteet

- Hankejohtajan enintään 2 sivun mittainen ansioluettelo (CV)
- Hankejohtajan enintään 20 valitun julkaisun luettelo vuosilta 2021-2023
- Jos hakemus on aikaisemman VTR-hankkeen jatkohakemus, hanke-ehdotukseen liitetään raportointilomake.
- Jos hakemus on monikeskustutkimus, hanke-ehdotukseen liitetään monikeskustutkimuksen päätutkijan laatima monikeskushanketta kuvaava selostus (kts kappale 3.1).

4. Hanke-ehdotusten lataaminen HUSin ylläpitämälle digitaaliselle alustalle

Hanke-ehdotus tehdään E-lomakkeelle: <https://e-lomake.fi/lomakkeet/6978/lomake.html>.

Täytetään hanke-ehdotuksen sähköinen päälomake:

- Hankkeen nimi. Tärkeätä on ilmoittaa hakijaorganisaatio selkeästi niin, että ilmenee, missä hanke-ehdotus on suunniteltu toteutettavaksi ja niin, että organisaation voidaan

- todeta olevan VTR-hakuun oikeutettu. HUSin hanke-ehdotuksissa on ilmoitettava lisäksi organisaation tulosityksikkö, jossa hanke-ehdotus on suunniteltu toteutettavaksi.
- Hankejohtajan tiedot. Tärkeätä on ilmoittaa hankejohtajan palvelussuhde hakijaorganisaatiossa, hankejohtajan oppiarvo ja kokemus ja hankejohtajan kolmen viime vuoden aikana saama tutkimusrahoitus.
 - Hankkeen varajohtajan tiedot (pakollinen HUSissa).
 - Hankkeen tiedot, hankkeen luokittelu ja painoalueet.
 - Hankesuunnitelman tiivistelmät (enintään 2000 merkkiä; ilmoitetaan selkeästi tutkimuksen tavoitteet ja kysymyksenasettelu)
 - Hankkeeseen varattavat resurssit (selventää mm kustannusarvion taustaa) ja hankkeen kustannusten yhteenveto
 - Hankejohtajan sitoumus

Hanke-ehdotuksen dokumenteiksi liitetään pdf-tiedostoina:

- Tutkimussuunnitelma (enintään 5 sivua)
- Kustannusarvio käyttäen liitteenä olevaa lomaketta
- Hankejohtajan enintään 2 sivun mittainen CV
- Hankejohtajan enintään 20 valitun julkaisun luettelo vuosilta 2021-2023
- Jos hakemus on jatkohakemus, liitetään mukaan raportointilomake (HUSin tutkija tekee raportoinnin tutkijan työpöydällä ja liittää raportin pdf:nä E-lomakkeelle)

5. Hanke-ehdotuksen aikataulu

Tutkijat tallentavat **maanantaihin 16.9.2024 klo 15 mennessä** hanke-ehdotukset HUSin digitaaliselle alustalle (E-lomakkeen linkki edellä kappaleessa 4).

6. Hanke-ehdotusten käsittely ja yhdenmukainen ja tasapuolinen laatuarviointi

Hakijaorganisaatiot valitsevat terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnalle laatimaansa hankehakemukseen yksittäiset tutkimushankkeet tutkijoiltaan saamiensa hanke-ehdotusten joukosta. Organisaatioiden on jätettävä hankehakemuksensa 15.10.2024 mennessä sähköisesti HUSin ylläpitämälle digialustalle.

YTan tutkimustoimikunnan asettama arviointiryhmä (8 dosenttijäsentä HUS-yhtymästä ja 5 dosenttijäsentä muista Etelä-Suomen yhteistyöalueen VTR-hakukelpoisista organisaatioista tai tarvittaessa ulkopuolisia dosenttiarvioitsijoita) luokittelee hanke-ehdotukset kolmeen laaturyhmään hakemusten tieteellisten ansioiden perusteella ja tarkastaa tarvittaessa hanke-ehdotuksen kuulumisen STM:n asetuksen mukaisiin painoalueisiin. Lisäksi arviointiryhmä antaa hankekohtaisen rahoitusehdotuksen.

Tutkijan hanke-ehdotuksen tutkimussuunnitelmaa ja sen digialustalla käsiteltäviä tietoja pidetään salassa pidettävänä tietona, minkä vuoksi arviointiryhmän jäseniltä pyydetään sitoumusta salassapidosta ja tietoturvaohjeiden noudattamisesta.

Etelä-Suomen yhteistyöalueen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan ennakoidaan tekävän vuoden 2025 VTR:n myöntöpäätöksen maaliskuun 2025 lopussa sen jälkeen, kun valtion vuoden 2025 budjetti on valmistunut ja STM on antanut päätöksensä

yhteistyöalueiden VTR:sta. Määrärahasta tehtävässä päätöksenteossa noudatetaan lakiin perustuvia esteellisyysäännöksiä. VTR:ää saaneet hakijaorganisaatiot päättävät sen jälkeen rahoituksen lopullisesta kohdentamisesta ja hankkeiden toteuttamisesta organisaatioissaan.

7. Voimaantulo

Tämä ohje tulee voimaan 02.05.2024

8. Ohjeen sisällöstä ja päivittämisestä vastaava henkilö

Etelä-Suomen yhteistyöalueen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan puheenjohtaja, tutkimusjohtaja Taneli Raivio, HUS-yhtymä, Konsernipalvelut, tutkimusjohto, puh. 050 427 9365, taneli.raivio@hus.fi

9. Lisätietoja

[Valtion tutkimusrahan haku | HUS](#)

Tutkimussihteeri Hilma Maksimainen, HUS-yhtymä, Konsernipalvelut, Tutkimusjohto, puh. 040 523 1684, hilma.maksimainen@hus.fi (myös sähköisen E-lomakkeen täyttöön liittyvät kysymykset)

Tutkimussihteeri Daniela Holmström, HUS-yhtymä, Konsernipalvelut, Tutkimusjohto, puh. 040 351 9201, daniela.holmberg@hus.fi (sähköisen E-lomakkeen täyttöön liittyvät kysymykset)

Suunnittelija Irene Suihko, HUS-yhtymä, Konsernipalvelut, Tutkimusjohto, puh. 040 485 4105, irene.suihko@hus.fi

Kehittämispäällikkö Kaisa Ainala, HUS-yhtymä, Konsernipalvelut, Tutkimusjohto, kaisa.ainala@hus.fi

Taneli Raivio
puheenjohtaja
Etelä-Suomen yhteistyöalueen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta

Liitteet

Liite 1: kustannusarvio

Liite 2: jatkohankkeen raportointilomake

Jakelu

HUS Eetteri

HUSin internet

Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Helsinki

HUS-yhtymä (yliopistollinen sairaala)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Kymenlaakson hyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Validia Oy, Invalidiliiton Kuntoutus Oy

Orton Oy

SPR Veripalvelu

Helsingin urheilulääkäriasema